

Wijziging van boek VIII van de Codex: Ergonomie op het werk en preventie van MSA.

Nathalie Cock, Eur. Erg.
Verantwoordelijke ergonomische eenheid

De preventie van musculoskeletale aandoeningen (MSA) was tot hertoe slechts zeer gedeeltelijk gereguleerd, terwijl het een van de voornaamste oorzaken voor afwezigheid op het werk is. De Codex over het welzijn op het werk werd aangepast met de publicatie van een koninklijk besluit in het Belgisch Staatsblad van 15 mei 2024 om de preventie van musculoskeletale aandoeningen op het werk en de ergonomie beter te integreren in de Belgische wetgeving. Vanaf 25 mei 2024 zijn er nieuwe verplichtingen van toepassing voor de werkgever die te vinden zijn in de nieuwe titel 'Ergonomie op het werk en preventie van MSA' in boek VIII.

NIEUWE BEGRIPPEN

Enkele juridische definities

Boek I, titel 1, hoofdstuk 3 van de Codex over het welzijn op het werk werd aangevuld met definities van de begrippen preventieadviseur-ergonoom, ergonomie, musculoskeletale aandoeningen (MSA's) en musculoskeletale risico's op het werk.

Preventieadviseur-ergonoom: "de preventieadviseur die beantwoordt aan de voorwaarden bedoeld in artikel II.3-30, § 1, 3°"

Ergonomie op het werk: "een aanpak die erop gericht is het werk, met inbegrip van de werkpost en de werkomgeving, aan te passen aan de mens, rekening houdend met diens fysieke, mentale, psychische en sociale kenmerken, en die moet worden toegepast op alle domeinen inzake welzijn op het werk."

Musculoskeletale aandoeningen: "gezondheidsproblemen die betrekking hebben op musculoskeletale structuren zoals spieren, pezen, ligamenten, zenuwen en gewrichten, en die zich inzonderheid uiten in aandoeningen van de rug, nek en bovenste of onderste ledematen en die door musculoskeletale risico's op het werk worden veroorzaakt of verergerd."

Musculoskeletale risico's op het werk: "de kans dat één of meerdere werknemers lichamelijke schade, zoals MSA of andere gezondheidsproblemen, ondervinden ten gevolge van een blootstelling aan biomechanische of andere risicofactoren op het werk, waarop de werkgever een impact heeft."

WIJZIGING VAN BOEK VIII: “ERGONOMIE OP HET WERK EN PREVENTIE VAN MSA”

Titel 1, “Werkzitplaatsen en rustzitplaatsen”, wordt titel 4 zodat er plaats is voor een nieuwe Titel 1: Algemene bepalingen. Die bestaat uit drie hoofdstukken:

Hoofdstuk I: Risicoanalyse en preventiemaatregelen

Volgens de wet moet de werkgever voortaan bij **het ontwerp, de inrichting en de aanpassing van de werkposten** rekening houden met de ergonomie om musculoskeletale aandoeningen en andere gezondheidsproblemen die door musculoskeletale risico's op het werk worden veroorzaakt of verergerd te voorkomen.

Daartoe voert de werkgever een **risicoanalyse uit van de musculoskeletale risico's**, waarbij hij inzonderheid rekening houdt met de **volgende biomechanische risicofactoren**: het gebruik van kracht (bij grijpen, samendrukken, torsie, druk, vastgrijpen, tillen of laten zakken, duwen of trekken, dragen of verplaatsen), repetitieve bewegingen, de duur en de frequentie van de bewegingen of taken, de werkhoudingen (extreme, ongemakkelijke, ongunstige of statische houdingen), de werkbewegingen (bereik, hoek en snelheid van de beweging), de kracht van het contact (bij het vastgrijpen van gereedschap, of plaatselijke druk). De werkgever houdt ook rekening met **andere risicofactoren en de resultaten van de risicoanalyses uit de andere domeinen van het welzijn** die de musculoskeletale risico's kunnen beïnvloeden.

De werkgever gaat één keer per jaar, alsook bij elke wijziging die de blootstelling van werknemers aan musculoskeletale risico's kan beïnvloeden, na of de risicoanalyse geactualiseerd moet worden.

De werkgever moet verplicht **de preventieadviseur van de interne dienst** betrekken. Ook **de preventieadviseur-ergonoom** moet worden betrokken wanneer:

- ◆ de complexiteit van de analyse dit vereist en de deskundigheid zoals bedoeld in artikel II.1-13, niet aanwezig is in de onderneming;
- ◆ dit volgt uit het bedrijfsbezoek zoals bedoeld in artikel II.3-53;
- ◆ dit volgt uit het beleidsadvies zoals bedoeld in artikel II.3-56.

Indien nodig betreft de werkgever ook één of meerdere preventieadviseurs die deskundig zijn in andere domeinen.

De risicoanalyse wordt uitgevoerd **door de werkgever met medewerking van de werknemers**.

De werkgever neemt dus **passende preventiemaatregelen**, nadat hij het voorafgaand advies heeft gevraagd van het Comité en van de preventieadviseur-ergonoom als die werd betrokken bij de risicoanalyse.

Net als de risicoanalyse moeten deze preventiemaatregelen regelmatig (in elk geval één keer per jaar) worden **geëvalueerd** en indien nodig bijgewerkt, rekening houdend met de aanbevelingen en adviezen van de preventieadviseur-ergonoom, van de preventieadviseur-arbeidsarts, van het Comité die betrekking hebben op de musculoskeletale risico's op het werk of het beleidsadvies van de externe dienst (EDPBW).

De resultaten van de risicoanalyse en de preventiemaatregelen worden opgenomen in het globaal preventieplan.

Hoofdstuk II: Voorlichting en opleiding van de werknemers

De werkgever draagt er zorg voor dat de werknemers en de leden van het Comité informatie en een passende opleiding ontvangen inzake de musculoskeletale risico's op het werk, in het bijzonder betreffende:

- ♦ de aard van de risico's en de biomechanische en andere risicofactoren evenals de mogelijke gevolgen voor de gezondheid (zoals musculoskeletale aandoeningen);
- ♦ de preventiemaatregelen en de passende werkmethodes;
- ♦ de rol van de hiërarchische lijn bij de toepassing en opvolging van de preventiemaatregelen;
- ♦ het gezondheidstoezicht;
- ♦ de werkwijze voor de opsporing en de melding van MSA of andere gezondheidsproblemen die door musculoskeletale risico's worden veroorzaakt.

Hoofdstuk III. Gezondheidstoezicht

De werkgever moet voortaan de nodige maatregelen nemen om de werknemers die worden blootgesteld aan musculoskeletale risico's te onderwerpen aan een passend gezondheidstoezicht. Het gezondheidstoezicht wordt uitgevoerd volgens de bepalingen van boek I, titel 4.

Titels 2 "Beeldschermen" en 3 "Manueel hanteren van lasten" blijven ongewijzigd.

BIBLIOGRAFIE

- Koninklijk besluit tot wijziging van boek VIII van de codex over het welzijn op het werk met betrekking tot ergonomie op het werk en preventie van MSA van 15 mei 2024, Belgisch Staatsblad.
- Nieuw KB over ergonomie op het werk en de preventie van MSA. FOD Werkgelegenheid. 15 mei 2024. <https://werk.belgie.be/nl/nieuws/nieuw-kb-over-ergonomie-op-het-werk-en-de-preventie-van-msa>
- Codex over het welzijn op het werk, Belgisch Staatsblad van 2 juni 2017